

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 250/2016-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Pochom, Advokátska kancelária, Hviezdoslavova 3, Bardejov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 26 D 1730/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 26 D 1730/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 26 D 1730/2005 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov), ktorú je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Pocha, Hviezdoslavova 3, Bardejov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 250/2016-08 z 20. apríla 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len

„okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 D 1730/2005 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že pred 24 rokmi (9. marca 1992) doručil sťažovateľ Štátnemu notárstvu v Prešove žiadosť o prerokovanie dedičstva po jeho právnych predchodcoch a do dnešného dňa nie je predmetné dedičské konanie (vedené na okresnom súde v súčasnosti pod uvedenou spisovou značkou) ešte právoplatne skončené.

3. Sťažovateľ na základe uvedeného navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní boli porušené jeho označené základné práva zaručené ústavou, listinou a tiež právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiadal priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd listom sp. zn. 1SprO/805/2016 a SprU/3007/2016 z 19. mája 2016. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„Vo veci odo dňa nápadu prebiehalo konanie bez priet'ahov. Vo veci nebolo konané len v období od mesiaca jún 2013 do mesiaca júl 2015, pričom však z obsahu spisu je zrejmé, že v uvedenom období sa nachádzajú dva koncepty uznesení vypracované dňa 24.06.2013 vyšším súdnym úradníkom pre zákonného sudcu (č. l. 198, č. l. 199), ktoré však chybou vyššieho úradníka neboli sudcovi predložené na kontrolu. Vyššia súdna úradníčka JUDr. Budaiová, ktorá tieto uznesenia pripravovala, uznala, že ide o jej pochybenie spôsobené osobnými problémami v uvedenom období, kedy sa starala o ťažko chorého otca, ktorý krátko na to zomrel. Spis po vyhotovení konceptov uznesení nedopatrením založila medzi právoplatne skončené veci určené na kontrolu súdnych poplatkov, resp. oslobodenia od súdnych poplatkov a na chybu prišla až dňa 08.07.2015. Uvedené nekonanie bolo spôsobené aj tým, že účastníci konania v uvedenom období nenamietali nekonanie vo veci, resp. nesťažovali sa na priet'ahy v konaní.

S vyššou súdnou úradníčkou bol vykonaný pohovor, a keďže ide o dlhoročnú a vynikajúcu pracovníčku tunajšieho súdu, bola len ústne napomenutá.

Od júla 2015 sa vo veci opätovne koná bez prietáhov, vec bola niekoľkokrát na Najvyššom súde SR, ako to vyplýva z priloženého zoznamu úkonov.

V právnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp.zn. 26D/1730/2005 je vedené dodatočné dedičské konanie po poručiťelke [REDAKOVANÉ]

Konaniu 26D/1730/2005 predchádzali pôvodné konanie vedené na bývalom Štátnom notárstve v Prešove pod sp. zn. D 1610/76 a dodatočné konanie vedené pod sp.zn. D 581/93 začaté na základe návrhu dediča [REDAKOVANÉ] doručenému bývalému Štátnemu notárstvu dňa 11.3.1992. Uvedené konanie bolo ukončené uznesením Okresného súdu Prešov, č. k. D 581/93 - 23 zo dňa 13.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.10.2003. Konanie bolo zastavené v zmysle § 103 a 104 O. s. p., z dôvodu nečinnosti účastníkov konania, dedičia nereagovali na žiadne výzvy notára.

Vo veci 26D/1730/2005 celý postup dedičského konania sťažovali samotní účastníci konania, keďže každý postup notára, prípadne vydané uznesenie súdu, či už súdu prvého stupňa, prípadne odvolacieho bolo zo strany účastníkov konania napadnuté. Vo veci sú časté odvolania (proti každému uzneseniu vydanému vo veci), prípadne aj dovolania voči rozhodnutiam Krajského súdu v Prešove. V súčasnej dobe po vrátení spisu z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa vo veci riadne koná, vec je u povereného notára JUDr. Viery Čopákovej, za účelom vytýčenie termínu pojednávania, ktorý sa upresní po doručení aktuálneho stavu katastra. Vec bude pravdepodobne skončená schválením dedičskej dohody, keďže od dedičov bola súdu doručená dedičská dohoda, ktorým všetok majetok prenechávajú dedičovi [REDAKOVANÉ].

Konanie vo veci:

Dňa 8.6.2005 bolo na Okresný súd Prešov doručené podanie navrhovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorým si uplatňuje svoje dedičské právo po poručiťelke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ohľadom majetku v k. ú. [REDAKOVANÉ] a k. ú. [REDAKOVANÉ]. Podanie bolo zapísané do registra Dd, v ktorom bol navrhovateľ vyzvaný na odstránenie väd podania. Dedič podaním zo dňa 20.6.2005 doplnil svoje podanie, vec bola preradená do registra D pod sp. zn. 26D/1730/2005.

Dňa 6.7.2005 Okresný súd Prešov uznesením č. k. 26D/1730/05 - 6 vyzval navrhovateľa [REDAKOVANÉ], aby v lehote 15 dní od doručenia odstránil vady podania a upresnil presný okruh dedičov.

Dňa 21.7.2005 bola prejednaním dedičstva poverená notárka JUDr. Viera Čopáková.

Dňa 12.1.2006 bola spísaná zápisnica s dedičom [REDAKOVANÉ], ktorý sa dostavil, aby upresnil okruh dedičov.

Dňa 19.1.2006 bola spísaná zápisnica s dedičom [REDAKOVANÉ], aby upresnil okruh dedičov.

Dňa 23.1.2006 bol žiadaný kataster o zaslanie kópie kúpnej zmluvy medzi poručiteľkou a [REDAKOVANÉ]. Opakovaná žiadosť bola zaslaná aj dňa 20.3.2006.

Dňa 26.7.2006 bol v dedičskej veci vytýčený termín pojednávania na deň 16.8.2006.

Dňa 16.8.2006 sa uskutočnilo pojednávanie v dedičskej veci, pričom bol ustálený súpis aktív a pasív dedičstva, okruh dedičov a čistá hodnota dedičstva vo výške 19,82 € (597,-Sk), pričom dedičia uviedli, že na parcelách sa nachádzajú aj stavby, ktoré žiadajú prejednať ako novoobjavený majetok. Dedičia boli poučení o povinnosti predložiť znalecký posudok o cene týchto stavieb.

Dňa 23.8.2006 bol dožiadaný kataster ohľadom doplnenia aktív poručiteľky o snímky katastrálnej mapy. Bolo zistené, že poručiteľka nebola spoluvlastníčkou stavieb navrhnutých dedičmi na pojednávaní dňa 16.8.2006.

Dňa 25.1.2007 sa konalo pojednávanie. Opätovne bol ustálený súpis aktív a pasív tak ako bolo na pojednávaní z 16.8.2006, s čím dedičia nesúhlasili a trvali na tom, že poručiteľka bola spoluvlastníčkou stavieb nimi navrhnutým, zároveň odmietli zabezpečiť znalecký posudok. Uviedli, že poručiteľka bola vlastníčkou nehnuteľností (v roku 1923).

Dňa 28.2.2007 bola na súd z notárskeho úradu zaslaná žiadosť o ustanovenie znalca.

Dňa 28.5.2007 bol spis vrátený notárke za účelom dožiadania Obecného úradu v [REDAKOVANÉ], či poručiteľka [REDAKOVANÉ] vlastnila nehnuteľnosti ([REDAKOVANÉ]).

Dňa 8.1.2008 sa konalo pojednávanie, na ktorom boli opätovne prevedené zápisy aktív a pasív dedičstva. Bolo zistené, že je potrebný geometrický plán na neidentické

parcely. Bola ustálená čistá hodnota dedičstva 202,22 € (6092,-Sk). Dňa 21.1.2008 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd určil všeobecnú cenu majetku poručiťky na sumu 202,22 €. Proti uzneseniu bolo dňa 13.2.2008 dedičmi [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a dňa 25.2.2008 dedičom [REDACTED] podané odvolanie.

Dňa 5.3.2008 bolo vydané uznesenia Okresného súdu Prešov..., ktorým súd vyrubil dedičom súdny poplatok za odvolanie (500,-Sk). Dňa 26.3.2008 podal dedič [REDACTED] voči uzneseniu o povinnosti platiť súdny poplatok odvolanie. Dňa 1.4.2008 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd priznal dedičovi [REDACTED] oslobodenie od súdnych poplatkov...

Dňa 28.4.2008 bol spis spolu s predkladacou správou predložený Krajskému súdu v Prešove...

Dňa 29.10.2008 bolo vydané rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 12 CoD 2/2008-89, ktorým odvolací súd potvrdil uzneseniu súdu prvého stupňa a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Dňa 15.1.2009 podal dedič [REDACTED] proti rozhodnutiu Krajského podanie, ktoré označil ako dovolanie.

Dňa 4.2.2009 súd uznesením č. k. 26D/1730/2005 - 98 vyzval dediča [REDACTED], aby doplnil svoje podanie označené ako dovolanie.

Dňa 9.3.2009 bol spis zapožičaný Ústavnému súdu..., z ktorého bol vrátený dňa 23.4.2009.

Dňa 6.5.2009 bol spis zaslaný Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 18.5.2009 Najvyšší súd SR vrátil spis Okresnému súdu ako predčasne predložený.

Dňa 1.6.2009 boli dedičia vyzvaní, aby súdu predložili splnomocnenie pre dediča [REDACTED], aby v ich mene podal dovolanie...

Dňa 12.6.2009 bol spis zapožičaný Okresnej prokuratúre v Prešove, súdu vrátený späť 2.7.2009.

Dňa 25.11.2009 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd priznal dedičovi [REDACTED] oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie a ustanovil mu právneho zástupcu z radov advokátov [REDACTED]... Dedič podal proti uzneseniu

odvolanie, ktorým namietal ustanoveného advokáta, vzhľadom na konanie na OS Bardejov, sp. zn. 12C/59/96, v ktorom mu už ako advokát bol ustanovený, ale pre narušenie vzájomnej dôvery bolo zastupovanie ukončené.

Dňa 21.1.2010 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd zrušil ustanovenie [REDAKOVANÉ], ustanovil dedičovi právneho zástupcu [REDAKOVANÉ] a zamietol návrh dediča [REDAKOVANÉ] na opravu uznesenia č. k. 26D/1730/2005 - 128. Ustanovený právny zástupca nesúhlasil so svojim ustanovením, podal odvolanie, nakoľko sa dlhodobo pracovne zdržiava v Českej republike, rovnako podal proti predmetnému uzneseniu odvolanie dedič [REDAKOVANÉ].

Dňa 12.3.2010 bol spis s odvolaním predložený na Krajský súd v Prešove. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1CoD 3/2010 zo dňa 24.6.2010 odvolací súd potvrdil uznesenie o výroku o zamietnutí návrhu na opravu a v ostatnej časti uznesenie zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uznesenie doručované účastníkom 9.8.2010.

Dňa 19.11.2010 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd ustanovil dedičovi [REDAKOVANÉ] zástupcu z radov advokátov [REDAKOVANÉ]. Dňa 14.12.2010 bolo podané zo strany ustanovenej advokátky voči uzneseniu odvolanie, nakoľko zastupovala v minulosti protistranu, voči ktorej viedol dedič nespočetné množstvo sporov a nebola by v danom prípade naplnená požiadavka objektivity a nestrannosti. Rovnako podal odvolanie dedič [REDAKOVANÉ].

Dňa 7.3.2011 bolo vydané uznesenie..., ktorým súd vyhovel odvolaniu a zrušil ustanovenie [REDAKOVANÉ], ustanovil [REDAKOVANÉ] Centrum právnej pomoci - kanceláriu so sídlom vo Svidníku (príslušnú podľa miesta bydliska dediča). Dedič [REDAKOVANÉ] podal proti uzneseniu odvolanie, ktorým nesúhlasil s ustanovením Centra a žiadal ustanoviť [REDAKOVANÉ], ktorá však jeho zastupovanie odmietla pre pracovné zaťaženie.

Dňa 7.4.2011 bol spis predložený s odvolaním na Krajský súd v Prešove.

Dňa 31.8.2011 odvolací súd uznesením č. k. 1 CoD/3/2011 - 173 potvrdil uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 26D/1730/2005 - 163 a náhradu trov odvolacieho konania nepriznal... Dňa 13.10.2011 podal dedič [REDAKOVANÉ] proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove č. k. 1CoD/3/2011- 173 dovolanie.

Dňa 20.3.2012 bol spis predložený na Najvyšší súd SR na rozhodnutie o dovolaniach dediča [REDAKOVANÉ]. Dňa 20.4.2012 bol spis vrátený z Najvyššieho súdu SR ako predčasne predložený. Dňa 4.9.2012 boli dedičia... vyzvaní, aby doplnili svoje dovolanie... Dedič rovnako podal dňa 17.9.2012 proti predmetnému uzneseniu opravný prostriedok, ktorý nazval dovolaním. Dňa 9.11.2012 bol spis opätovne zaslaný na Najvyšší súd SR na rozhodnutie o dovolaniach. Dňa 11.12.2012 predložil [REDAKOVANÉ] na Najvyšší súd SR rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Svidník zo dňa 8.8.2012, ktorým mu bola určená advokátka [REDAKOVANÉ] na zastupovanie v dedičskej veci po poručiteľke [REDAKOVANÉ].

Dňa 18.1.2013 bol spis vrátený z Najvyššieho súdu SR na doplnenie dovolaní dediča [REDAKOVANÉ] a ostatných dedičov. Dňa 24.6.2013 boli uznesením... vyzvaní dedičia..., aby preukázali či majú právnické vzdelanie, prípadne či si na dovolacie konanie zvolili advokáta a k tomu aby predložili potrebné plnomocenstvo. Uznesenie nebolo dané na ďalší postup. Dňa 24.6.2013 bol... vyzvaný dovolateľ [REDAKOVANÉ], aby doplnil svoje dovolania o podstatné náležitosti. Uznesenie nebolo dané na ďalší postup.

Dňa 8.7.2015 boli... vyzvaní dedičia..., aby preukázali či majú právnické vzdelanie, prípadne či si na dovolacie konanie zvolili advokáta a k tomu aby predložili potrebné plnomocenstvo. Dedičia na uvedené uznesenie nereagovali. Dňa 8.7.2015 bol... vyzvaný dovolateľ [REDAKOVANÉ], aby doplnil svoje dovolania o podstatné náležitosti.

Dňa 29.7.2015 vzal dedič [REDAKOVANÉ] svoje podania označené ako dovolanie späť. Dňa 17.8.2015 požiadal dedič opätovne o oslobodenie od súdneho poplatku. Dňa 26.10.2015 vec predložená na Najvyšší súd SR na rozhodnutie o späťvzati dovolaní.

Dňa 1.2.2016 bola vec vrátená z Najvyššieho súdu SR spolu s uznesením... najvyššieho súdu... č. k. 3CDo/933/2015 - 313, č. k. 3Cdo 934/2015 - 313 zo dňa 11.1.2016, ktorým súd dovolacie konanie o dovolaniach dedičov zastavil...

Dňa 23.3.2016 bola vec predložená poverenej notárke JUDr. Čopákovej na ďalšie konanie. Dňa 7.4.2016 boli vyžiadané aktuálne listy vlastníctva, aby mohol byť vytýčený termín pojednávania. Dňa 13.5.2016 vyžiadaný spis od povereného notára za účelom predloženia Ústavnému súdu...“

5. Procesné úkony okresného súdu, ktoré sú uvedené vo vyjadrení okresného súdu, považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 26. mája 2016.

6. K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko samotný sťažovateľ listom zo 4. júna 2016, v ktorom okrem iného uviedol:

«Vzhľadom k tomu, že môj zastupujúci advokát v tejto veci je odcestovaný v zahraničí, nezostáva mi nič iné, ako ho nahradiť, pretože sa do súdom určenej lehoty nevráti.

Na písomné vyjadrenie prešovského súdu..., ako účastník konania a aj v mene svojich súrodencov - dedičov, reagujem takto:

1.) Nikto z našej strany nemôže zato, že vec napadla na prešovský súd až v r.2005, keď bola vložená do „hry“ kompetentným subjektom už dávno predtým, čo sa stalo najneskôr dňa 11.3.1992, keď ešte nie aj skôr. Pritom je treba zdôrazniť, že predmetom dedičského konania nebol iba nehnuteľný majetok po poručiteľke neb. [REDAKOVANÉ], ale aj po jej právnych predchodcoch - rodičoch [REDAKOVANÉ] a jeho manželke a našej pramatke [REDAKOVANÉ]. My sme totiž chceli, aby sa toto dedičské konanie urobilo komplexne a nie iba takto - sotva polovičato.

2.) Pokiaľ ide o samotné prietahy v tomto konaní, nám nie je možné nič vytýkať a pričítať a dokonca ani to, že sme sa nesťažovali, lebo vieme, že nič by sme s tým nedocielili iné, čo docielil pán predseda okresného súdu, keď na tento stav upozornil zodpovednú pracovníčku súdu, z čoho pre nás nevyplýva žiadna výhoda, pretože stratený čas v živote každého človeka sa už nikdy nemôže vrátiť. Nakoniec to sa nevyžaduje nielen podľa judikatúry ESLP v Štrasburgu, ale ani podľa judikátu Ústavného súdu SR pod II. ÚS 26/95 z 25.10.1995.

3.) Posudzujúc túto vec komplexne s prihliadnutím na celkovú dobu trvania tohto konania a s dôrazom na záštitu súdov nad notármi - súdnymi komisármi, nie je možné tvrdiť, že toto dedičstvo prebieha plynule a bez väčších závad, ako sa to snaží predseda prešovského súdu presvedčiť ústavný súd.

4.) Nikto z našej strany sa netešíme ani z toho, že vec už bola viackrát na Najvyššom súde SR, ktorý ale nerozhodol o ničom a keď 2x ju tam mal zbytočne, keďže mu naše dovolanie bolo predložené celkom zbytočne a predčasne, čo ide na vrub súdu.

5.) Odmietame tvrdenie súdu, že ten vraj nemohol konať iba z dôvodu, že sme nereagovali na žiadne výzvy notára, čo sa nezakladá na pravde. A keď áno, nech sú o tom predložené konkrétne písomné doklady a dôkazy. A keby to mala byť aj pravda, v zmysle OSP, súd je povinný konať aj vtedy, keď sú jeho účastníci nečinní. My sme nemali žiadny záujem toto konanie spomaľovať, ale naopak ho urýchliť.

6.) Mne osobne sa nezdá byť názor súdu do toho času reálnym o tom, že práve mne má výlučne pripadnúť celé toto dedičstvo, keď až doposiaľ môj najmladší súrodenec a brat [REDACTED] ostáva v tomto procese osve a má na to právo.

7.) Pokiaľ súd zvyrazňoval... hodnotu nášho dedičstva v eurách, tak tým cielene účelovo spochybňoval jeho dôležitosť a význam, a to aj z pohľadu na dĺžku konania. To však ovšem nie je tak, lebo my vieme, čo chceme dediť a pre nás to v našej trhovej ekonomike nemalý význam má, pretože všetci sme už penzisti s nízkou životnou úrovňou. Takže bagatelizovanie nám patriaceho majetku súdom odmietam, tým skôr a viac, že to robí na náš účet aj pred ústavným súdom.

8.) Čo sa týka mňa sa som za seba i svojich súrodencov využíval zmysluplné opravné prostriedky, na ktoré mám právny nárok a ďalej len preto, že si to v našom záujme vyžadovala situácia, keďže uvádzané argumenty a dôkazy súdnych komisárov nezodpovedali realite a boli veľmi skreslené a neúplné.

9.) Pokiaľ ide o právne zastupovanie, takže to považujeme za slabosť súdu, keď si nevie dať rady s advokátmi, ktorých ustanovil na ten účel „ex off“ a pred nimi cúval. A navyše, to, čo urobil súd v prípade ustanovenia za právneho zástupcu pre dovolanie „Centrum právnej pomoci“ Svidník je protiprávny úkon celkom zbytočný a neplatný.

10.) Osobne ja, vidiac, že advokát a súdny komisár nič vo veci nepodnikal, som svoje posledné dovolanie zobral späť, a to po vzájomnej dohode nás všetkých dedičov z 23.5.2012 (okrem najmladšieho brata [REDACTED]) s tým, že sa bude riešiť inak aj keď on vo svojej pozícii a z vlastnej vôle zostáva v tomto dedičskom konaní sám.

11.) Z uvedeného stanoviska a z našej strany, ako to vidíme my pre nás vyplýva, že celé toto dedičské konanie od samého počiatku je veľmi spomalené, prebyrokratizované a pre nás zatiaľ neúčinné a neefektívne...»

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy, listiny a dohovoru.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (II. ÚS 21/01, IV. ÚS 221/04, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 ústavy) a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05, I. ÚS 98/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

12.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, v posudzovanej veci zobral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodnutie (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné). Na základe týchto hľadísk dodatočne dedičské konanie o novoobjavenom majetku poručiteľa nehodnotil ako právne a skutkovo zložité a ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti neuviedol, že by išlo o skutkovo a právne zložitú vec.

12.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, je potrebné uviesť, že počas nečinnosti okresného súdu (od júna 2013 do júla 2015), ktorú priznal aj okresný súd (pozri bod 4), sťažovateľ nenamietal nečinnosť vo veci a nesťažoval sa na prietahy v konaní, teda neriadil sa vôbec zásadou „*vigilantibus iura*“ (každý nech si stráži svoje práva), z ktorej okrem iného vyplýva priama závislosť ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania od ich súčinnosti, čo ústavný súd čiastočne zohľadnil pri určení výšky finančného zadosťučinenia (obdobne IV. ÚS 10/05, III. ÚS 336/07, III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09). V tejto veci je zrejmé tiež to, že „*celý postup dedičského konania sťažovali samotní účastníci, keďže každý postup notára, prípadne vydané uznesenie súdu, či už súdu prvého stupňa, prípadne odvolacieho bolo zo strany účastníkov konania napadnuté*“. Sťažovateľ tiež upresňoval svoj návrh na základe výzvy okresného súdu (jún a júl 2015) a podal odvolanie (spolu s ostatnými dedičmi) proti uzneseniu okresného súdu z 21. januára 2008, ktorým určil všeobecnú cenu majetku poručiteľky a čistú hodnotu dedičstva sumou 6 092 Sk (202,22 €, pozri bod 4), a potom aj proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. októbra 2008 dovolanie, ktoré však neskôr vzal späť a konanie o dovolaní bolo zastavené. Takisto sťažovateľ nesúhlasil s ustanovovanými advokátmi, ktorí mu boli ustanovení okresným súdom a Centrom právnej pomoci vo Svidníku, a v dôsledku jeho odvolaní sa spis nachádzal niekoľko mesiacov aj na nadriadenom súde (napr. v roku 2011 až päť mesiacov). Dôvodom doterajšej dĺžky súdneho konania bolo teda aj rozhodovanie okresného súdu o procesných návrhoch a žiadostiach sťažovateľa (pozri bližšie chronologický priebeh konania v časti II bod 4 odôvodnenia), v dôsledku čoho sa spis nachádzal viackrát nielen na odvolacom, ale aj na dovolacom súde, ktorý spis až trikrát vrátil ako predčasne predložený okresnému súdu.

12.3 Pokiaľ ide o postup okresného súdu v danej veci, ten okrem spomínanej nečinnosti v roku 2013 až 2015 a nesústredenej činnosti (pozri záver bodu 12.2) vo veci inak vykonával úkony priebežne, vydával aj procesné rozhodnutia, a dokonca uznesením z 21. januára 2008 určil všeobecnú cenu majetku poručiťky sumou 6 092 Sk; toto uznesenie potvrdil aj odvolací súd [dedičia podľa tohto uznesenia nepreukázali, že by poručiťka vlastnila ku dňu svojej smrti, t. j. [REDAKOVANÉ], nejaké budovy (č. 1. 65)], avšak toto rozhodnutie na základe mimoriadneho opravného prostriedku napadol potom sťažovateľ a všetky úkony spojené s jeho dovolaním z 13. januára 2009 a jeho návrhmi boli predmetnom rozhodovania okresného súdu v ďalšom období (pozri bod 4), čím sa konanie predlžovalo. Napokon sťažovateľ podaním 24. júla 2015 vzal svoje dovolania späť a Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konania zastavil [rozhodnutie z 11. januára 2016 nadobudlo právoplatnosť 11. februára 2016 (č. 1. 313)].

13. Keďže predmetné konanie vzhľadom na všetky uvedené dôvody dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

14. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

15. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € ako náhradu nemajetkovej ujmy *„za náramne dlhú dobu trpenia stavu právnej neistoty z kompletného neukončenia dedičského konania pre príbuzných a za to, že som po celú dobu nemal žiadnu možnosť sa dostať k svojmu podielu na patriacom mi majetku, ako jeho výlučný vlastník*

v súlade s ods. 1), ústavného čl. 20. Preto navrhovaný výška je ešte viac ako poddimenzovaná, no pokiaľ mi nebude nič priznané, pôjdem s tým na medzinárodný súd.“.

16. Pri určení konkrétnej výšky finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd aj z toho, čo je predmetom dedičského konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „*at stake*“ (z rozhodnutia okresného súdu z 21. januára 2008, ktorým určil všeobecnú cenu majetku poručiťky v spise na č. 1. 65 - jej podiel na nehnuteľnostiach v k. ú. [REDAKOVANÉ] činil cca 882 m², resp. 641 m²), ale pri rozhodovaní súčasne prihliadol na správanie sťažovateľa a jeho podiel na celkovej dĺžke konania pred okresným súdom (v bode 12.2) a tiež na hodnotenie postupu okresného súdu (bod 12.3). Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu považuje za primerané. Sťažovateľom požadovaný rozsah finančného zadosťučinenia (bod 15) navyše aj pre iných príbuzných, ktorí prietahy v sťažnosti v konaní pred ústavným súdom nenamietali, je preto neodôvodnený. Z týchto dôvodov jeho žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto rozhodnutia).

17. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

18. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom JUDr. Vladimírom Pochom. Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov konania spolu v sume 223,46 € za dva úkony, a to prevzatie a prípravu zastupovania a spísanie a podanie sťažnosti, a k tomu 2 x režijný paušál. Keďže celková suma uplatnená sťažovateľom nie je vyššia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, teda neodporuje tejto vyhláške, trov

právneho zastúpenia a režijného paušálu boli priznané sťažovateľovi v uplatnenej sume (výrok rozhodnutia v bode 4).

19. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 15. júna 2016